

НАРИС ПРО УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ДЕЯКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ КИЄВА У СПРАВІ МАЙДАНУ

В.Д. Мішалов

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Події в м. Києві у кінці листопада і на початку грудня 2013 р. відгукнулися в серцях майже всіх українців, у тому числі й киян. Вони стали особистою справою кожного. Як відомо, серед мотивів, що спонукали людей вийти на Майдан, трьома найбільш поширеними виявилися: *жорстоке* побиття демонстрантів на Майдані у ніч на 30 листопада, *репресії*, *відмова* Януковича від підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом та прагнення *змінити життя* в Україні.

Майдан. Грудень 2013 року

Достатньо вираженими виявилися також прагнення змінити владу в Україні шляхом відставки уряду, Януковича та проведення дострокових президентських виборів. Розвиток подій відбувався стрімко, вони супроводжувались реакціями на них: визначенням «хто» є «хто» і кому та в якій мірі це потрібно. З перших днів подій на Майдані переважна більшість професорсько-викладацького складу кафедри судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика (НМАПО) була «на стороні» Майдану. На кафедрі неодноразово збиралась і передавалась протестувальникам гуманітарна допомога у вигляді теплих речей, медикаментів, фінансова допомога. Систематичними були відвідування Майдану співробітниками кафедри як у дні проведення віче, так і в інші дні. Так, завідувач кафедри, професор В.Д. Мішалов встановив контакт зі своїми земляками - мітингувальниками з м. Дніпропетровська, Нікополя з метою їх «адресної» підтримки. 8 грудня 2013 р. під час проведення віче проф. В.Д. Мішалов зустрівся з професором кафедри криміналістики і судової медицини Національної академії внутрішніх справ В.В. Стеблюком, який добровільно виконував обов'язки лікаря-волонтера.

В.Д. Мішалов з майданівцем із м. Нікополя Дніпропетровської обл.

В.Д. Мішалов і В.В. Стеблюк на Майдані 8 грудня 2013 р.

Значний внесок у справу Майдану полковник медичної служби, професор В.В. Стеблюк зробив як військовий лікар у складі операційної бригади під час проведення хірургічних втручань у Михайлівському соборі, особливо 18, 19, 20 лютого у дні розстрілу майданівців.

Професор В.В. Стеблюк – військовий лікар. Операція у Михайлівському соборі

Складність і високу напруженість психоемоційного стану як серед мітингувальників Майдану, так і їх прихильників, можна відчутти із листа, якого В.В. Стеблюк надіслав мені 11 грудня після участі у нічному протистоянні Майдану.

«Приїхали з Майдану близько опівночі, як і щодня роздали гарячі бутерброди, печену картоплю, чай. Це вже стало звичним та необхідним: після роботи – по магазинах, готування, поїздка..., повернення додому і телевізор з інтернетом до другої ночі. На цей раз щось було тривожно. Обличчя суворі, музика невесела, очікування чогось...

Лягаю спати, але сон недовгий. Дружина будить: «вони» пішли на штурм... На екрані - Майдан, на який насуваються шоломи і щити. Руслана закликає: «Ми мирна акція, підійміть руки! Ми стоїмо мирно, законно». На дальній барикаді вже штовхаються.

«Київ вставай!»

Страшно. Душа рветься на Майдан, а розум каже: навіщо це тобі? А раптом вб'ють? А раптом проломлять череп? Арештують або просто затримають і виженуть з роботи? Страшно...

«Кияни, виходьте!!!!»

Виходжу на балкон, курю. Повертаюся. Починаю одягати звичну форму: термобілизна, светр, лижні штани... Чекаю... Чого? Страшно... Куртка. Чоботи. На світло-відбиваючій жилетці пишу «Лікар» та малюю хрест. Чорним маркером. Наклеєний червоний відвалився з недільного мітингу.

Не втримує дружина: «Подумай про мене, а як же я буду тут чекати. Я з тобою!!! Я буду перев'язувати і зашивати рани!»

«А я буду шукати тебе, куди тебе забрали, хто нам передачу принесе в СІЗО? Мене якщо затримають – випустять, всіх везуть в Шевченківський райвідділ, може трохи помнуть та відпустять. Я ж працюю в цій системі... З роботою – хрін з нею. Я буду дзвонити, а ти мені розкажуй, що там робиться. Я тебе люблю!»

«Я тебе теж!» Поцілунок. (Останній?)

Холодно. Машина не прогрівается. Де ж кияни? Чому немає людей і зовсім немає машин?

Володимирівська. Михайлівська площа. Чоловіки йдуть на Майдан. По одному, по двоє-троє. Суворі. Мовчазні. Дзвонять дзвони Михайлівського золотOVERXOГО. Страшно...

Забігаю в медичний штаб. Видають білу майку «Швидка медична допомога Майдану» (в помаранчевих жилетах можуть бути «тітушки»). Перевіряю валізу, поповнюю дексаметазоном (дай Боже не знадобиться!).

Якась жіночка в шубі проситься «Візьміть мене з собою. Я режисер, мій чоловік оператор, у нього сіли акумулятори в камері, він побіг заряджати.» Виходимо. Страшно. Внизу Майдан, там люди!

На зустріч ідуть два священики. «Благословіть, святі отці!»

«Нехай тебе Господь благословляє на святу справу!» Хрестять.

Намагаюся поцілувати старенькому священику руку, він обіймає мене, цілує в щоку, прикриту капюшоном: «Ди, синку! З нами Бог!»

НЕ СТРАШНО!

Я-КИЯНИН! Я-УКРАЇНЕЦЬ ЦЕ МОЯ ЗЕМЛЯ, ЦЕ МОЄ МІСТО!

До барикад не підійти. «Сто-ї-мо!, Сто-ї-мо!» «Київ, вставай!» «Гань-ба!». Опиняюся між солдатами і барикадою, є відступ на Костьольну, це добре, бо Михайлівську вже перекрито автобусами міліції. Далі - чотири години майже без пам'яті. Було всяко. Щити, шоломи, нещасні солдатиків та курсантів, що втрачали свідомість, періодично виносять затиснутих на барикаді, істерика у дівчиночку, у якої на барикаді батько і брат.... Звична для мене робота. Без емоцій. Герої-медики там, на барикаді, молоді, енергійні, трохи «дурнуваті», як цуценята-підлітки. Сам таким був у 1990 році, коли зі студентами проривався під Верховну раду в білому халаті, шапочці та з санітарною сумкою. Не даремно те було, не даремно... Дякую, діти!

Вони витягають, я оглядаю, сортування, вказівки лікарям Швидкої (хто їх навчав?).

З 5 години до Майдану кияни потягнулися конкретно. Суворі чоловіки, старенькі жіночки з молоком і лимонами, студенти.

Дзвони Михайлівського. «Героям слава!» «Сто-ї-мо! Сто-ї-мо» «Ганьба!»

КИЇВ ПОВСТАВ! КИЇВ ВИСТОЇТЬ!

Відмерзли пальці на ногах. Підійшов якийсь старенький: «Я фельдшер з швидкої, вам допомогти? «Тримайте валізу – ми в штабі!»

В штабі викидаю промоклі шкарпетки, одягаю сухі - цілий мішок нових, правда тоненьких, з квіточками. Дівчата готують чай з медом.

Назад на Майдан. Стоїмо.

Роботи, слава Богу вже немає. Чоловіки ламають рекламні фанерні щити, звідкись несуть картон – солдатикам під ноги, щоб не повідмерзали. Жінки поють їх чаєм, дають печиво. Оточили щільним кільцем генерала. Команда солдатам – опустити щити! Частину відводять в автобус. «Мо-лод-ці!»

Скоро світанок. Вже скоро! Вимкнули освітлення. Пішли перші тролейбуси. Повалив народ. **НАС НАБАГАТО БІЛЬШЕ!**

8-30. Треба бігти на роботу. Але вже зрозуміло: **ВИСТОЯЛИ!** Здаю в штабі валізу, вже є багато лікарів. Ввечері приїду знову.

Вдома не в змозі більше триматись, падаю одягнутий на канапу, встигаючи поставити будильник на годинку вперед.

P.S. Тільки з часом приходить розуміння та відчуття: це була найвизначніша ніч у моєму житті. Це був самий щасливий світанок в житті.

МИ-УКРАЇНЦІ! МИ – КИЯНИ!

ЦЕ НАША ЗЕМЛЯ! ЦЕ НАШЕ МІСТО!».

Особисто мені запам'яталось 11 грудня тим, що десь після 2 годині ночі зателефонував співробітник кафедри к.м.н. Г.А. Зарицький і з розпачем сказав, що Майдан знову розганяють і йому мабуть в цей раз буде «кінець...». В цей час я почув тупіт ніг на сходах під'їзду свого будинку, звук сигналізації авто. Якнайшвидше вдягнувся, вибіг на двір і попросився до сусідів у автомобіль щоб взяли на Майдан і мене. Далі все майже так, як вище описав В.В. Стеблюк, а на 9 годину ранку з'явився на роботу...

Слід відмітити значну роль у справі Майдану канд. мед. наук Г.А. Зарицького, який, будучи асистентом кафедри судової медицини НМАПО з 2009 року, у грудні 2013 р. з метою постійного перебування на Майдані, взяв в академії відпустку за свій рахунок, а з січня 2014 року уже на посаді доцента (!) – звільнився з НМАПО. Весь цей час він безпосередньо приймав участь у опорі, транспортуючи своїм автомобілем шини і все необхідне на той час Майдану, евакуюючи з нього потерпілих осіб і т.п. З 24 лютого і по червень 2014 р. Г.А. Зарицький у тісній співпраці з Асоціацією незалежних адвокатів України, був координатором і водночас лікарем судово-медичним експертом, що проводив освідчення майданівців на предмет їх тілесних ушкоджень, отриманих під час демонстрацій, особливо в період 18-20 лютого. До виконання цієї роботи у позаурочний час підключилися викладачі і лікарі - інтерни кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика: проф. В.Д. Мішалов, асистент А.О. Плетенецька, інтерни В. Гунас і Є. Глухов, а також викладачі кафедри судової медицини НМУ імені О.О. Богомольця: О.А. Федорова і К.В. Варуха.

Проф. В.Д. Мішалов, асист. А.О. Плетенецька, інтерни В. Гунас і Є. Глухов разом з потерпілими учасниками активних дій на Майдані біля медичного пункту на Хрещатику 24 лютого 2014 року

Експертна робота виконувалась у медичному пункті спочатку в приміщенні кафе «Шато» на Хрещатику, пізніше у КМДА протягом перших двох тижнів після завершення активних подій на Майдані, а саме – з понеділка 24 лютого і по 6 березня 2014 року. Всього викладачами та інтернами кафедр судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика і НМУ імені О.О. Богомольця було освідчено біля 400 потерпілих. У складі наявних тілесних ушкоджень домінуючими були ушкодження від уламків гранат з переважною локалізацією на нижніх і верхніх кінцівках, вогнепальні ураження кулями від засобів ударно-травматичної зброї і один випадок ураження латунною 12 мм кулею «Блондо», ураження шротом, черепно-мозкові травми і інш.

Тілесні ушкодження у активістів Майдану

Говорячи про кафедру судової медицини НМУ імені О.О. Богомольця, у першу чергу слід відзначити її завідувача – професора Б.В. Михайличенка, позиція якого як прихильника Майдану з перших днів протистояння була визначеною і активною.

До сказаного можу додати інформацію про те, що усю одномісячну заробітну платню за квітень 2014 р. всі 5 викладачів кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика і викладачі кафедри судової медицини НМУ імені О.О. Богомольця переказали на потреби Національної гвардії.

Ось і підійшов кінець мого нариску про скромну роль викладачів кафедр судової медицини трьох ВНЗ м. Києва.

Справа Майдану – це справа кожного українця. Нехай вона живе і розвивається у різних суспільних формах на благо українського народу!

СЛАВА УКРАЇНІ!